

Verlag
herfsttrektelling 2002

Telpost de Brobbelbies

Werkgroep Inventarisatie
Vogelwacht Uden e.o

Introductie

Ook in de herfst van 2002 is er weer kwistig geteld op telpost de Brobbelbies op de Maashorst; er werd zelfs meer uur geteld dan in de jaren hiervoor. Maar helaas leverde dat niet meer vogels en soorten op. In de volgende hoofdstukken wordt eerst een overzicht gegeven per maand en dan samengevat voor de hele herfst. Daarna worden de resultaten afgezet tegen de voorgaande jaren en ook nog vergeleken met de rest van Nederland.

2002

In tabel 1 vindt men een overzicht van het aantal teluren per getelde dag in de herfst van 2002, met daarbij de gemiddelde windrichting.

Tabel 1 overzicht van getelde uren en windrichting per dag, herfst 2002

2002 dag	Wind richting	Augustus		Wind richting	September		oktober		november	
		Teluren			Teluren		Wind richting	tel uren	Wind richting	tel uren
		ochtend	Avond		ochtend	avond				
1	WNW		1	NNO			ZZO	5	Z	
2	ZZW	9	2	O			ZO	4	Z	3
3	ZZW	3		OZO			WNW		OZO	5
4	OZO	9		---	5		WZW	8	---	
5	NW			---			ZZW	2	OZO	
6	OZO		3	Z			NO	4	Z	
7	NO		3	Z	5		ZZW		NW	
8	Z		3	Z	6		OZO	4	Z	
9	ZZO			OZO			OZO		NNW	4
10	---	7		ZZW	4		O		ZZO	4
11	WNW	7	4	OZO	2		OZO		WZW	
12	NW		2	O	9		OZO	5	Z	
13	W	4	3	ONO	8		OZO	5	Z	
14	ZZW	3	1	N	5		OZO		Z	
15	ZO			NNO	8		OZO		ZZO	5
16	ZO		3	N	1	3	Z		---	2
17	OZO	8		N	2	3	WNW	7	Z	4
18	OZO	6		NNO	7		ZZW	6	Z	
19	OZO			---	1		ZZW	6	OZO	
20	Z			---	5		ZZW	9	OZO	
21	WNW			ZW	3		OZO		OZO	
22	WNW			N	8		Z		ZZO	
23	NNO	3	2	NO			WZW		ZZO	4
24	NO	3		O			Z		Z	4
25	WNW			N			Z		O	
26	ONO			WZW			WZW	2	ZW	
27	NNO			---	7	1	Z		ZZO	
28	NNO	3		---	10		W		Z	
29	ZW		1	---	9		Z		Z	
30	ZZW			ZZO			OZO		Z	3
31	N	6					OZO			
uren		71	28		105	7		67		38
dagen		20			19			13		10

Weekend dag

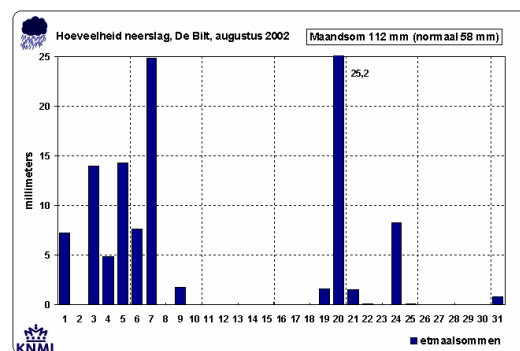
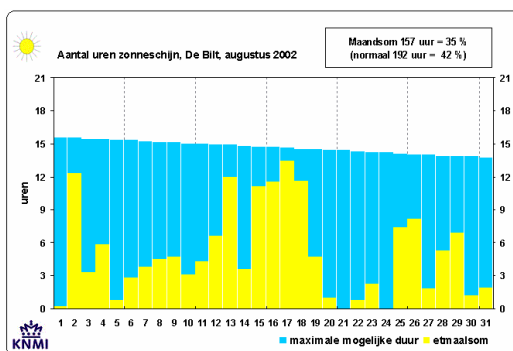
AUGUSTUS 2002:

Weersoverzicht augustus (bron: KNMI): zeer warm, somber en gemiddeld over het land nat

Gemiddeld over het land was de maand nat met 112 mm neerslag tegen 62 mm normaal. Regelmatig vielen er lokaal hevige regen- en onweersbuien waardoor de neerslaghoeveelheid zeer grillig is verdeeld over het land.

Met een gemiddelde temperatuur in De Bilt van 18,6 °C tegen een langjarig gemiddelde van 17,2 °C was augustus zeer warm. Alleen tijdens de eerste dagen van de maand lag de temperatuur soms onder het langjarig gemiddelde. Rond het midden van de maand was het een aantal dagen zeer warm zomerweer waarbij de temperatuur op diverse plaatsen opliep tot boven de 30,0 °C (tropische dag).

Het aantal uren zon bedroeg landelijk gemiddeld 169 uren tegen 198 uren normaal. Het zonnigst was het in de kuststrook, het somberst in het zuidoosten van het land.

Aantal uren zonneshij en hoeveelheid neerslag in augustus 2002

Tellingen augustus:

In augustus is op 20 van de 31 dagen geteld: 71 uur in de ochtend soms doorlopend naar de middag (op 13 dagen, zie tabel 1) en 28 uur 's avonds (op 12 dagen)

In het totaal werden in augustus 3596 vogels geteld verdeeld over 55 soorten. De top vijf bestond uit boerenzwaluw (2262), gele kwikstaart (223), Kievit (116), gierzwaluw (100) en holenduif (84).

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: 1/1 groenpoot ruiters, 11/11 oeverzwaluwen, 1/1 regenwulp, 2/2 scholeksters, 4/4 wintertaling, 3/3 witgatjes, 4/5 grasmussen, 9/12 boomvalken en 12/14 zomertortel

Dit was het eerste jaar dat er uitgebreid 's avonds geteld (arbitrair genomen: na 18:00 uur) werd 28 uur op 12 dagen, in 2001 was dit maar 18 uur verdeeld over 7 dagen. In die uren werden 1169/3596 vogels, hiermee is het gemiddelde uur totaal met 42/uur iets minder dan de ochtend (+middag) tellingen met een gemiddelde van 34/uur. Van de volgende soorten kwam het grootste gedeelte in de avonduren langs: scholekster 2/2, witgat 2/3, holenduif 64/84 en houtduif 45/48. De andere soorten vertoonden geen opvallende avondtrek.

De volgende soorten werden in deze maand voor het eerst op de telpost waargenomen: de zwarte ooievaar en de grote mantelmeeuw

Zwarte ooievaar: op 3 augustus werd er door Vogelwacht Uden e.o. samen met Vogelwerkgroep Oss een integrale telling in de Maashorst gehouden naar de wespindief

om zodoende te achterhalen waar deze soort zou broeden. Jammer genoeg was het slecht weer met alleen maar regen. Toch was de klapper van die dag vier zwarte ooievaars die ongeveer recht over de telpost zijn gevlogen. Vanwege het slechte weer zijn ze daarna nog enkele uren in het begrazingsgebied neergestreken waar ze nog een aantal uur verbleven. Dit is een zeer bijzondere waarneming omdat zwarte ooievaars tot nu toe nog maar 14x gemeld zijn door een trektelpost in Nederland waarvan meer dan 1 exemplaar vaak in het najaar: 5 op 26aug76 in Ede, 4 op 13aug88 bij de Eemshaven en 4 op 08sep90 bij Asten ^[1]. De vestiging van de zwarte ooievaar als broedvogel in Nederland (Oostvaarders plassen, Gelderse poort en andere grote rivieren) lijkt slechts een kwestie van tijd te zijn, gezien de herkolonisatie en toename van het aantal broedparen in Duitsland, Denemarken, Midden Europa en België. Gelijktijdig met de uitbereiding in omringend landen is ook in de laatste decennia het aantal waarnemingen van doortrekkers toegenomen. Vanaf juli komt de najaarstrek op gang. Het pleisteren in de nazomer gedurende een of meerdere dagen is niet ongewoon. De grote Peel is een van de plekken waar dit regelmatig gebeurt (maximum van 29 dagen!) [2]

Grote Mantelmeeuw

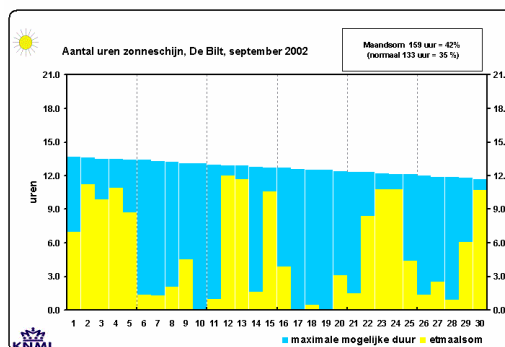
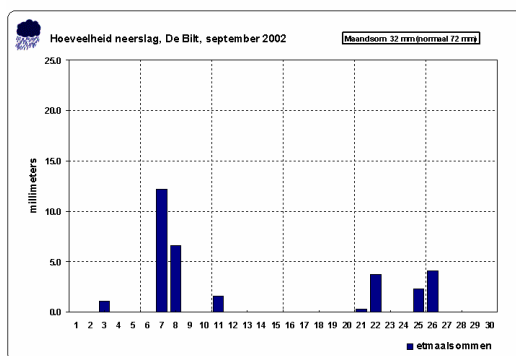
Op 02aug02 werden 's avonds twee grote mantelmeeuwen gezien en op 14aug02 in de morgen nog eens 1 exemplaar. Deze soorten is een echt kusttrekker waarbij de hoogste aantallen gezien worden bij aanlandige wind (NW). Tevens worden de hoogste aantallen van deze soort langs de kust in oktober gezien. Boven oost Nederland valt de gemiddelde datum zelfs nog een maand later. Het gaat daarbij om doortrekkers maar ook om vogels die door het binnenland zwerven. Omdat deze vogels in augustus gezien werd met op beide dagen een ZZW wind (tabel 1) lijkt het erop dat de vogels tot de zwervenden behoren.

SEPTEMBER 2002

Weersoverzicht september (bron: KNMI): droog, aan de warme kant en zonnig

Met een gemiddelde temperatuur in De Bilt van 14,6 °C tegen een langjarig gemiddelde van 14,2 °C was de maand aan de warme kant. Een groot deel van de maand werd het weer bepaald door hogedrukgebieden waardoor het vaak rustig weer was. Door de nabijheid van de hogedrukgebieden verliep de maand droog. Met landelijk gemiddeld 160 uren zonneshijn tegen een langjarig gemiddelde van 136 uren was de maand zonnig. Het zonnigst was het in het noordwestelijk kustgebied. Het somberst was het in het zuiden van het land.

De windrichting in een groot deel van de maand was voornamelijk uit het noorden en oosten, net als in de laatste weken van Augustus (tabel 1).

Aantal uren zonneshijn en hoeveelheid neerslag in september 2002

Tellingen september:

In september werd op 19 van de 30 dagen geteld waarvan 105 uur in de ochtend en 7 uur in de avond (op 3 dagen, tabel 1)

In het totaal werden in september 16823 vogels geteld (gemiddeld 150/uur). verdeeld over 64 soorten. De 7 uren avondtelling leverde in totaal 943 vogels op waarmee het gemiddelde (135/uur) lager ligt dan het gemiddelde overdag (151/uur).

De top vijf bestond uit boerenzwaluw (8033), vink (2996), graspieper (2645), spreeuw (652) en kneu (359).

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door:

1/2 visarend 1/1 slecht valk, 68/136 buizerds, 51/89 sperwers, 2/2 duinpieper, 72/101 goudplevier, 6/8 grote gele kwikstaarten, 48/76 grote lijsters, 40/49 huiszwaluwen, 14/14 smient, 4/4 pimpelmezen en 3/3 tjiftjaf.

Na een jaar afwezigheid dus weer een slechtvalk gezien (22sep02) en twee visarenden (31aug02 en 10sep02), dit zijn toch wel echte krenten in de trektelpap, zeker de eerste visarend! Die zagen we eigenlijk bij toeval terwijl deze net vlak achter onze rug langs was gevlogen. Met het goede voornemen toch beter om ons heen te kijken zagen we vrijwel direct daarna een boomvalk jagend op een kneu! Opvallend was ook het grote aantal goudplevieren die langs kwamen. Hoewel een groot deel in west Europa overwintert, trekt er toch nog een groot deel door naar zuid Europa. Een deel van de trek vindt 's nachts plaats. Goudplevieren trekken vooral in V-formaties of losse groepen en kunnen bijna postduifachtige snelheden bereiken, ook vliegen ze regelmatig samen met kieviten^[1].

De volgende soorten werden in deze maand voor het eerst op de telpost waargenomen: duinpieper, houtsnip en turkse tortel

Duinpieper: op 08sep02 kwamen tussen 08:00 en 09:00 uur twee duinpiepers over de telpost. Hoewel de naam anders doet vermoeden leven de in Nederland bekende broedparen vrijwel allemaal op de veluwe. Daarnaast trekt de soort ook niet alleen langs de zeeoever maar in een breed front over Europa, waarbij opvalt dat de trek in het oosten van Nederland zich eerder afspeelt (half augustus eind september) dan die langs de kust (begin september half oktober). Het is nog niet zo lang bekend dat deze soort in grote delen van het land met enige regelmaat doortrekt^[1].

Houtsnip: op 17sep02 tussen 09:00 en 10:00 uur kwam de eerste houtsnip van de telpost over. De houtsnip is vooral een nachttrekker. Meldingen komen vooral van september tot en met april met de meeste in februari en oktober -november. In het totaal zijn er tussen 1976 en 1993 niet meer dan 76 exemplaren geteld^[1]. Gewoonlijk arriveren overwinteraars in oktober-november uit Noordoost Europa. Omdat ze vooral dierlijk voedsel eten dat ze met hun grote snavel uit de bodem (proberen te) pikken, vertrekken ze bij vorst en sneeuw allen (verder) zuidwaarts^[3]. Ze vliegen vaak alleen of in kleine groepen van 4-8 exemplaren, de hoogte en snelheden hangen af van de weersomstandigheden. Bij goed weer zijn waarnemingen bekend op 2500 meter maar bij slecht weer kan dit slechts enkele meters zijn. Hun snelheid wordt geschat op 50-60 km/uur. Gewoonlijk leggen ze in een nacht van 6-8 uur zo'n 300 km af^[4].

Turkse tortel op 13sep02 tussen 07:00 en 08:00 uur kwam er een turkse tortel over de telpost. Deze soort trekt niet echt, alleen juveniele en tweede jaarsvogels verplaatsen zich incidenteel over grote afstanden, oudere vogels zijn meer standvogels.

Tevens is het moeilijk vast te stellen of de vogels aan het trekken zijn of dat ze bezig zijn met een foerageervlucht. De trek bereikt in het najaar zijn hoogtepunt in september-oktober, maar in december is de trek weer afgelopen; streng winterweer leidt niet tot nieuwe verplaatsingen^[1].

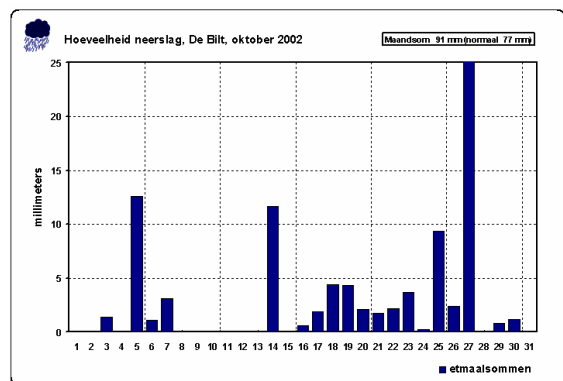
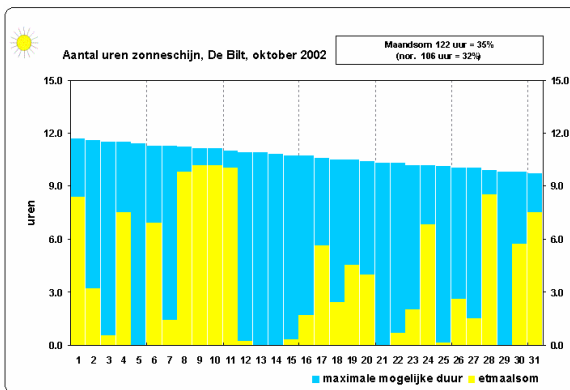
OKTOBER 2002

Weeroverzicht oktober (bron: KNMI): Vrij koud, aan de zonnige kant en gemiddeld over het land de normale hoeveelheid neerslag

De gemiddelde temperatuur in De Bilt bedroeg 9,5 °C tegen 10,3 °C normaal.

De maand ging echter van start met twee fraaie nazomer dagen. Daarna volgde een lang tijdvak met overheersende noord- tot ooststromingen waarbij vaak vrij koude lucht werd aangevoerd. De maand was aan de zonnige kant met landelijk gemiddeld 114 zonuren tegen een langjarig gemiddelde van 105 uren.

Op 27 oktober, een natte dag, trok een zware storm over het land. Het hoogste uurgemiddelde van de wind bedroeg 28 m/sec (10 Beaufort, 101 km/uur)

Aantal uren zonschijn en hoeveelheid neerslag in oktober 2002

Tellingen oktober:

In oktober werd op 13 van de 31 dagen geteld; in het totaal werden in 67 uur 23.643 vogels geteld (gemiddeld 353/uur) verdeeld over 57 soorten.

De top vijf bestond uit Spreeuw (11.699), Vink (3.640), Graspieper (2.616), Veldleeuwerik (1.418) en Aalscholver (700)

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: 11699/13532 spreeuw, 770/962 aalscholvers, 331/501 grauwe gans, 36/51 keep, 600/851 koperwiek, 8/14 putter, 3/3 smelleken, 1418/1600 veldleeuwerik en 7/12 wespendif.

De smelleken is een mooie trekvogel, meestal zien wij hem laag over het land aan komen vliegen, fanatiek jagen op de vele veldleeuweriken die dan op de Brobbelbies aanwezig zijn

Een karakteristieke trekvogel is natuurlijk de grauwe gans, kenmerkend door het vliegen in V-formaties. Er is een handig ezelsbruggetje om trekkende ganzen op hun roep te herkennen: de rietgans is klein en laat een heel laag geluid of geen geluid horen, de grauwe gans laat een laag en hoog geluid horen en de kolgans alleen hoge geluiden!

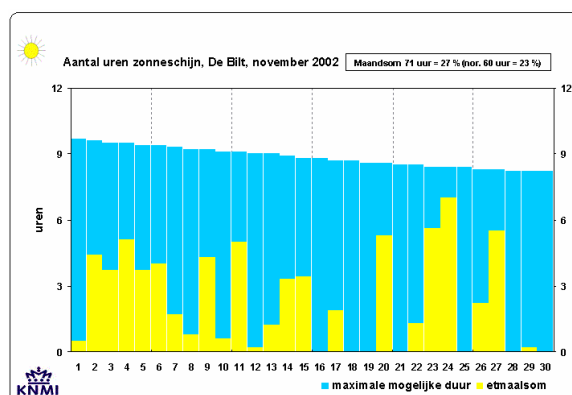
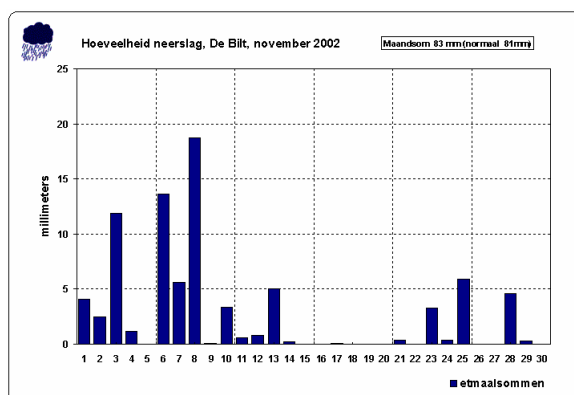
De strandleeuwerik werd in deze maand voor het eerst op de telpost waargenomen:

Dit was tevens waarschijnlijk de mooiste waarneming. Op 20 oktober zat er gedurende enkele uren een strandleeuwerik op de grond in de buurt van onze telpost. Hij was de dag daarvoor al waargenomen door Wiel van de Crommert die hem niet kende maar de soort toch duidelijk omschreef als zijnde een strandleeuwerik. De volgende dag zei John Hermans tegen de aanwezige tellers dat hij nog even ging kijken of de strandleeuwerik er nog zat en luttele minuten later had hij hem al in de telescoop. Met zijn geelachtige kop en strepen die enigszins op een duivel lijken is de soort makkelijk te herkennen. Normaal zien we hem altijd op de waddeneilanden waar hij langs de kust doortrekt op zoek naar voedsel, maar er kunnen dus ook enkele exemplaren die in het binnenland doortrekken. Een aantal leden hebben de strandleeuwerik mooi kunnen waarnemen en John heeft hem ook nog eens aardig weten te fotograferen. Rond twaalf uur was hij ineens verdwenen.

NOVEMBER 2002

Weersomstandigheden november: zacht, zonnig en gemiddeld over het land vrijwel de normale hoeveelheid neerslag.

Vrijwel de gehele maand november werd het weer bepaald door depressies. Met een overwegend zuid- tot weststroming werd vaak zachte lucht aangevoerd en was het weerbeeld sterk wisselend. Uiteindelijk eindigde de maand in De Bilt met een gemiddelde temperatuur van 7,9 °C tegen een langjarig gemiddelde van 6,2 °C. De maand leverde twee vorstdagen op; normaal zijn dit er in november zes. De maand was zonnig met gemiddeld over het land 70 zonuren tegen normaal 60 uren. Met gemiddeld over het land 87 mm neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 82 mm viel vrijwel de normale hoeveelheid neerslag.

Aantal uren zonschijn en hoeveelheid neerslag in november 2002

Tellingen november:

In november werd er op 10 van de 30 dagen geteld. In het totaal werden er 10.558 vogels geteld (gemiddeld 278/uur) verdeeld over 44 soorten.

De top vijf bestond uit Houtduif (6004), Kievit (1291), Spreeuw (1107), Vink (340) en Graspieper (293)

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: 4/9 blauwe kiekendief, 129/247 geelgors, 6004/6620 houtduif, 1291/2253 kievit, 32/32 kleine zwaan, 34/34 kolgans, 31/36 rietgans, 6/9 roek en 107/173 sijs.

De meeste blauwe kiekendieven die in november worden waargenomen zijn vrouwtjes. Dit komt overeen met het landelijk beeld waarin gemiddeld 20-25% van de trekkende blauwe kiekendieven bestaat uit mannetjes. Omdat de vrouwtjes zuidelijker overwinteren dan de mannetjes worden deze ook gemiddeld vroeger gezien. In de ochtend trekken blauwe

kieken vooral actief vliegend, laag over de grond en 's middags maken ze ook gebruik van thermiek^[1].

Een van de opvallendste zaken dit jaar was wel de spectaculaire houtduiftrek op 24nov02. De dag daarvoor viel het al op dat ongeveer 90% van de trekkende houtduiven naar het NO vloog. Dit waren echter nog kleine aantallen (totaal 236, het dagmaximum stond op 1264). Maar op 24nov03 werd dit dagmaximum met 5087 verpletterd. Ook op deze dag vloog het merendeel (95%) naar NO. Dit was ook het geval voor de holenduiven op 23nov02: 37/42 = 88% naar NO. Navraag op het Internet leverde het volgende op: Op de telpost bij Ede (de enige waar nog een beetje houtduiven worden gezien), is dit verschijnsel onbekend. Vliegbasis Leeuwarden melde wel dat er na donderdag 21nov02 sprake was van enig "omkeer-trek". Maar waarom dit optrad was onbekend. De houtduif is een van de weinige soorten waarvan er in het oosten van het land meer worden waargenomen dan in langs de kust. In de trekvogel atlas ^[1] stond dat er in de achterhoek en Heerlen wel grote hoeveelheden houtduiven werden gezien met als dagrecords 68.000 en 71.000 vogels. De laatste weken van november, als de trek op zijn laatste benen loopt en het kouder en guurder wordt op de telpost worden dus toch wel beloond met een bijzonder fenomeen!

De kleine zwaan werd in deze maand voor het eerst op de telpost waargenomen: op 02nov02 werd een groep van 15 exemplaren gezien, op 09nov02 zes, op 10nov02 vijf en op 15nov02 nog eens vier, kleine zwanen broeden op de arctische toendra's welke ze vanaf begin september verlaten. Eind september, begin oktober komen de eerste vogels aan die gaan foerageren in het lauwersmeer en de randmeren; wanneer dit voedsel op is vliegen ze door naar Zuid-Nederland waar ze oogstresten opeten; de trekpiek hiervan ligt tussen midden oktober (noorden) en eind november (zuiden)^[1].

Totaal overzicht 2002

Het herfst trektel seizoen van 2002 werd tijdens de vogeltrek-teldag, op 06okt02, opgeluisterd door de onthulling van 'ons Benkske' op de plaats van de telpost geschonken door Staatsbosbeheer. De belangstelling voor de trekteldag was groot en maar liefst 26 mensen verdeeld over 5 telposten telden onder slechte weersomstandigheden van 07:30 tot 14:00 uur 1664 vogels verdeeld over 44 soorten.

In tabel 2 vindt men het maand- en totaal overzicht naar aantallen per soort in 2002. In het totaal zijn er 54.620 vogels geteld verdeeld over 85 soorten. Hieronder bevonden zich 9 nieuwe soorten op de telpost. Een uitgebreide beschrijving van deze soorten is gegeven onder de maandoverzichten

In tabel 3 vindt men een overzicht van de fenologie (relatie tussen eerste en laatste waarneming per soort en het tijdstip) en het dagmaximum per soort in 2002.

In tabel 4 is de telling van 2002 gerangschikt naar aantallen per soort.

Over enkele soorten is nog wel iets apart te melden

Dit jaar zijn er zes roodkeel piepers gehoord. Omdat deze soort slechts op geluid te onderscheiden is van andere piepers (gras-, boom-, duin-, water-, oever- en grote-) waarvan de duinpieper dit jaar voor het eerst gescoord is en de laatste drie ook erg zeldzaam zijn, is er een specialist nodig om deze soort te herkennen. Gelukkig dat we Jan hebben anders zou deze soort de telpost waarschijnlijk onherkenbaar zijn voorbijgegaan.

Opvallend was de trek van de nijlgans. Deze komt regelmatig over (134 ex in 2002) overigens zonder specifieke trekrichting. De nijlgans reageert in zijn oorspronkelijk leefgebied voornamelijk op langdurige droogte periode en is daar een soort stand/zwerfvogel. In vogeltrek over Nederland [1] staat bij de nijlgans niet echt een duidelijke trekrichting en/of strategie vermeld. Er zijn echter wel aanwijzingen dat nijlganzen zich over aanzienlijke afstand kunnen verplaatsen. Uit een discussie op het Internet blijkt dat de populatie nijlganzen rondom Brussel al een enige tijd onderzocht wordt en van kleuringen wordt voorzien. Van het rivieren gebied, regio Arnhem - Culemborg - Nieuwegein en het westelijke vechtplassen gebied zijn er vanaf 1997 tenminste 5 gekleurringde exemplaren uit die Brusselse populatie gezien. Al deze waarnemingen zijn gedaan in najaar en of winter.

Niet voor niets staat de geelgors op de omslag van de vogelcursus van onze vereniging. Niet alleen komt deze in veel voor in de Maashorst (109 territoria in het voorjaar van 2002) ook trekt de geelgors voornamelijk over deze kant van het land. In het totaal in werden er in de herfst van 2002 in Nederland 2100 ex geteld ^[5] waarvan 247 (11%) op onze telpost, (landelijk tellen we echter maar 1% van het totaal) Op 03- en 10nov02 vlogen er opvallend veel geelgorsen (o.a. 1 groep van 6 en twee van 4 ex) het dagrecord van 76 ex. op 03nov01 werd echter niet verbroken.

Tabel 2: Maand en totaal overzicht naar aantallen per soort in 2002

	Aug	Sept	Okt	Nov	totaal
Aalscholver	39	135	700	88	962
Blauwe Kiekendief		1	4	4	9
Blauwe Reiger	14	17	4	3	38
Boerenwaluw	2262	8033	40		10335
Boomleeuwerik	2	38	11	1	52
Boompieper	66	68	3		137
Boomvalk	9	3			12
Bruine Kiekendief	1	2	2		5
Buizerd	36	68	29	3	136
Duinpieper		2			2
Geelgors	6	38	74	129	247
Gele Kwikstaart	223	158	1		382
Gierzwaluw	100	2			102
Goudplevier	11	72	1	17	101
Grauwe Gans	36	57	331	77	501
Grasmus	4	1			5
Graspieper	7	2645	2616	293	5561
Groenling	9	3	9	8	29
Groenpootruiter	1				1
Gr. Gele Kwikstaart	1	6	1		8
Grote Lijster	14	48	14		76
Grote Mantelmeeuw	3				3
Havik	4	11	11	6	32
Heggemus		4	8	1	13
Holenduif	84	18	63	154	319
Houtduif	48	39	529	6004	6620
Houtsnip		1			1
Huiszwaluw	8	40	1		49
Kauw	7	48	52	6	113
Keep		7	36	8	51
Kievit	116	343	503	1291	2253
Kleine Mantelmeeuw	9	1	1		11
Kleine Zwaan				32	32
Kneu	65	359	191	36	651
Knobbelzwaan			2		2
Kokmeeuw	48	41	22	2	113
Kolgans				34	34
Koolmees			2	2	4
Koperwiek			600	251	851
Kramsvogel		28	155	144	327
Kruisbek			8	8	16
Nijlgans	6	39	47	42	134
Oeverzwaluw	11				11
Paap	13	19			32
Pimpelmees		4		1	5
Putter		1	8	5	14

Vervolg tabel 2	Aug	Sept	Okt	Nov	totaal
Rietgors	1	68	135	51	255
Rietgans			5	31	36
Ringmus	18	62	51	46	177
Roek			3	6	9
Regenwulp	1				1
Roodborst				1	1
Roodborsttapuit	3	20	6	4	33
Roodkeelpieper		3	3		6
Scholekster	2				2
Sijs		18	48	107	173
Slechtvalk		1			1
Smelleken			3		3
Smient		14			14
Sperwer	4	51	28	6	89
Spreeuw	74	652	11699	1107	13532
Stormmeeuw	8	59	30	27	124
Strandleeuwerik			1		1
Tapuit	3	4			7
Tjiftjaf		3			3
Torenvalk	1	7	3		11
Turkse Tortel		1			1
Veldleeuwerik	2	27	1418	153	1600
Vink		2996	3640	340	6976
Visarend	1	1			2
Watersnip	10	10	3	2	25
Wespendief	1	4	7		12
Wilde Eend	21	3			24
Wintertaling	4				4
Witgat	3		1		4
Witte Kwikstaart	41	238	392	2	673
Wulp	54	89	46		189
Zanglijster		70	34		104
Zilvermeeuw	46	5	6	7	64
Zomertortel	12	2			14
Zwartkop	1	1			2
Zwarte Kraai	1		1		2
Zwarte Roodstaart			1		1
Zwarte Ooievaar	4				4
Zwarte Specht		1		1	2
Niet gedetermineerd	17	13		17	47
Dagtotaal	3596	16823	23643	10558	54620

Tabel 3: Fenologie en dagmaxima 2002

	datum vroegste waarneming	datum dagmax	dagmax	datum laatste waarneming
Aalscholver	11-aug-02	17-okt-02	300	30-nov-02
Blauwe Kiekendief	28-sep-02	02-nov-02	3	15-nov-02
Blauwe Reiger	03-aug-02	15-sep-02	9	30-nov-02
Boerenzwaluw	02-aug-02	18-sep-02	2105	19-okt-02
Boomleeuwerik	02-aug-02	28-sep-02	14	10-nov-02
Boompieper	02-aug-02	23-aug-02	15	08-okt-02
Boomvalk	02-aug-02	11-aug-02	4	27-sep-02
Bruine Kiekendief	11-aug-02	diverse	1	02-okt-02
Buizerd	02-aug-02	28-sep-02	26	23-nov-02
Duinpieper*	08-sep-02	08-sep-02	2	08-sep-02
Geelgors	13-aug-02	03-nov-02	29	24-nov-02
Gele Kwikstaart	02-aug-02	08-sep-02	69	02-okt-02
Gierzwaluw	02-aug-02	02-aug-02	75	15-sep-02
Goudplevier	02-aug-02	22-sep-02	69	24-nov-02
Grauwe Gans	24-aug-02	18-okt-02	97	17-nov-02
Grasmus	04-aug-02	11-aug-02	3	08-sep-02
Graspieper	23-aug-02	04-okt-02	734	30-nov-02
Groenling	02-aug-02	02-aug-02	6	30-nov-02
Groenpootruiter	04-aug-02	04-aug-02	1	04-aug-02
Gr. Gele Kwikstaart	31-aug-02	diverse	2	04-okt-02
Grote Lijster	31-aug-02	22-sep-02	33	18-okt-02
Grote Mantelmeeuw*	02-aug-02	02-aug-02	2	14-aug-02
Havik	04-aug-02	17-okt-02	4	24-nov-02
Heggemus	13-sep-02	17-okt-02	7	15-nov-02
Holenduif	02-aug-02	09-nov-02	61	30-nov-02
Houtduif	02-aug-02	24-nov-02	5087	30-nov-02
Houtsnip*	17-sep-02	17-sep-02	1	17-sep-02
Huiszwaluw	02-aug-02	04-sep-02	16	04-okt-02
Kauw	04-aug-02	27-okt-02	37	10-nov-02
Keep	27-sep-02	18-okt-02	14	17-nov-02
Kievit	02-aug-02	03-nov-02	423	24-nov-02
Kleine Mantelmeeuw	04-aug-02	12-aug-02	4	19-okt-02
Kleine Zwaan*	02-nov-02	02-nov-02	15	24-nov-02
Kneu	02-aug-02	28-sep-02	72	30-nov-02
Knobbelzwaan	13-okt-02	13-okt-02	2	13-okt-02
Kokmeeuw	02-aug-02	10-sep-02	23	30-nov-02
Kolgans	02-nov-02	17-nov-02	28	24-nov-02
Koolmees*	17-okt-02	diverse	2	03-nov-02
Koperwiek	17-okt-02	19-okt-02	460	03-nov-02
Kramsvogel	19-sep-02	17-okt-02	73	30-nov-02
Kruisbek	19-okt-02	19-okt-02	7	30-nov-02
Nijlgans	18-aug-02	02-nov-02	24	24-nov-02
Oeverzwaluw	02-aug-02	02-aug-02	11	02-aug-02
Paap	18-aug-02	10-sep-02	6	22-sep-02
Pimpelmees	13-sep-02	13-sep-02	3	03-nov-02

Vervolg tabel 3	datum vroegste waarneming	datum dagmax	dagmax	datum laatste waarneming
Putter	15-sep-02	diverse	4	23-nov-02
Rietgors	17-aug-02	20-okt-02	30	30-nov-02
Rietgans	20-okt-02	09-nov-02	16	24-nov-02
Ringmus	02-aug-02	03-nov-02	36	17-nov-02
Roek	17-okt-02	02-nov-02	3	17-nov-02
Regenwulp	04-aug-02	04-aug-02	1	04-aug-02
Roodborst	15-nov-02	15-nov-02	1	15-nov-02
Roodborsttapuit	18-aug-02	19-sep-02	6	10-nov-02
Roodkeelpieper	12-sep-02	01-okt-02	3	01-okt-02
Scholekster	02-aug-02	02-aug-02	2	02-aug-02
Sijs	28-sep-02	30-nov-02	24	30-nov-02
Slechtvalk	22-sep-02	22-sep-02	1	22-sep-02
Smelleken	04-okt-02	diverse	1	27-okt-02
Smient*	14-sep-02	14-sep-02	14	14-sep-02
Sperwer	02-aug-02	15-sep-02	7	23-nov-02
Spreeuw	02-aug-02	20-okt-02	8875	30-nov-02
Stormmeeuw	11-aug-02	02-okt-02	12	30-nov-02
Strandleeuwerik*	20-okt-02	20-okt-02	1	20-okt-02
Tapuit	23-aug-02	diverse	2	16-sep-02
Tjiftjaf	08-sep-02	08-sep-02	2	17-sep-02
Torenvalk	02-aug-02	diverse	3	20-okt-02
Turkse Tortel*	13-sep-02	13-sep-02	1	13-sep-02
Veldleeuwerik	02-aug-02	12-okt-02	508	16-nov-02
Vink	04-sep-02	28-sep-02	2354	30-nov-02
Visarend	31-aug-02	diverse	1	10-sep-02
Watersnip	01-aug-02	31-aug-02	5	15-nov-02
Wespendief	02-aug-02	08-okt-02	5	20-okt-02
Wilde Eend	06-aug-02	10-aug-02	9	20-sep-02
Wintertaling	10-aug-02	10-aug-02	4	10-aug-02
Witgat	01-aug-02	diverse	1	01-okt-02
Witte Kwikstaart	02-aug-02	20-okt-02	65	17-nov-02
Wulp	02-aug-02	21-sep-02	15	20-okt-02
Zanglijster	11-sep-02	28-sep-02	37	20-okt-02
Zilvermeeuw	02-aug-02	17-aug-02	17	23-nov-02
Zomertortel	04-aug-02	11-aug-02	5	18-sep-02
Zwartkop	03-aug-02	diverse	1	13-sep-02
Zwarte Kraai	03-aug-02	diverse	1	12-okt-02
Zwarte Roodstaart	20-okt-02	20-okt-02	1	20-okt-02
Zwarte Ooievaar*	03-aug-02	03-aug-02	4	03-aug-02
Zwarte Specht	07-sep-02	diverse	1	02-nov-02

* nieuwe soort op telpost

Tabel 4: Telling 2002 gerangschikt naar aantallen per soort

	Tellingen 2002	Aantal
1	Spreeuw	13532
2	Boerenzwaluw	10335
3	Vink	6976
4	Houtduif	6620
5	Graspieper	5561
6	Kievit	2253
7	Veldleeuwerik	1600
8	Aalscholver	962
9	Koperwiek	851
10	Witte Kwikstaart	673
11	Kneu	651
12	Grauwe Gans	501
13	Gele Kwikstaart	382
14	Kramsvogel	327
15	Holenduif	319
16	Rietgors	255
17	Geelgors	247
18	Wulp	189
19	Ringmus	177
20	Sijs	173
21	Boompieper	137
22	Buizerd	136
23	Nijlgans	134
24	Stormmeeuw	124
25	Kauw	113
26	Kokmeeuw	113
27	Zanglijster	104
28	Gierzwaluw	102
29	Goudplevier	101
30	Sperwer	89
31	Grote Lijster	76
32	Zilvermeeuw	64
33	Boomleeuwerik	52
34	Keep	51
35	Huiszwaluw	49
36	Blauwe Reiger	38
37	Rietgans	36
38	Kolgans	34
39	Roodborsttapuit	33
40	Havik	32
41	Kleine Zwaan	32
42	Paap	32

	Tellingen 2002	Aantal
43	Groenling	29
44	Watersnip	25
45	Wilde Eend	24
46	Kruisbek	16
47	Putter	14
48	Smient	14
49	Zomertortel	14
50	Heggemus	13
51	Boomvalk	12
52	Wespendief	12
53	Kleine Mantelmeeuw	11
54	Oeverzwaluw	11
55	Torenvalk	11
56	Blauwe Kiekendief	9
57	Roek	9
58	Gr. Gele Kwikstaart	8
59	Tapuit	7
60	Roodkeelpieper	6
61	Bruine Kiekendief	5
62	Grasmus	5
63	Pimpelmees	5
64	Koolmees	4
65	Wintertaling	4
66	Witgat	4
67	Zwarte Ooievaar	4
68	Grote Mantelmeeuw	3
69	Smelleken	3
70	Tjiftjaf	3
71	Duinpieper	2
72	Knobbelzwaan	2
73	Scholekster	2
74	Visarend	2
75	Zwarte Kraai	2
76	Zwarte Specht	2
77	Zwartkop	2
78	Groenpootruiter	1
79	Houtsnip	1
80	Regenwulp	1
81	Roodborst	1
82	Slechtvalk	1
83	Strandleeuwerik	1
84	Turkse Tortel	1
85	Zwarte Roodstaart	1

Vergelijking 2002 met voorgaande jaren

Zoals eerder gemeld werd er dit jaar meer geteld dan in de twee voorgaande jaren (zie tabel 5 voor een overzicht van de belangrijkste telgegevens van 2001 en 2002). In augustus en september 2002 is er aanzienlijk meer (uren en dagen) geteld dan in het voorgaande jaar terwijl dat in oktober en november andersom was. Uiteindelijk is de telpost in 2002 312 teluren (62 dagen) bezet geweest tegen 286 uur (59 dagen) in 2001. Toch werden er 3338 vogels minder geteld dan in 2001 (54.620 tegen 57.958). Dit is geheel te verklaren door het feit dat er in de topmaand oktober in 2001 vaker en gemiddeld meer geteld is dan in 2002. Deze trend was hetzelfde bij andere telposten in Nederland en als oorzaak werd de windrichting aangegeven. Deze was gedurende de laatste week van augustus en de eerste drie weken van september voornamelijk uit het noorden en oosten (Tabel 1). Hierdoor hadden de trekvogels meewind en dan wordt er doorgaans veel hoger gevlogen, waardoor ze op de telpost gemist worden. Bij ons in het oosten van het land scheelt dat al gauw enige duizenden vogels. Geschat wordt dat er daardoor in het midden en westen van het land enige tienduizenden vogels minder worden geteld en langs de kust enigen honderdduizenden. Echter op de Brobbelbies werd in september 2002 vaker (meer uur) geteld en ook werd er gemiddeld meer geteld dan in 2001. We moeten er vanuit gaan dat als er gunstigere windomstandigheden waren geweest onze extra inspanningen in augustus en september meer zoden aan de dijk gezet zouden hebben.

Tabel 5: Vergelijking 2001 en 2002

	augustus	september	oktober	november	totaal
Aantal teluren					
2001	73	72	83	58	286
2002	99	112	67	38	312
Aantal dagen					
2001	14	17	16	12	59/122
2002	20	19	13	10	62/122
Aantal vogels					
2001	3069	9233	36941	8715	57958
2002	3596	16823	23643	10558	54620
aantal/uur					
2001	42	128	445	150	203
2002	36	150	353	278	175
aantal/dag					
2001	219	543	2309	726	982
2002	180	885	1819	1056	881
hoogste telling					
2001	6264	13-okt-01			
2002	10609	20-okt-02			

In tabel 6 staat de fenologie en dag maxima per soort over de laatste drie jaren vermeld. Met de negen nieuwe soorten van dit jaar zijn er in het totaal nu 105 soorten gezien op de telpost. Met de aantekening dat wij veel eendensoorten en steltlopers niet te zien krijgen en dat het aantal soorten per jaar nog groeit kunnen we dat een redelijk aantal noemen. Niet alleen een intensivering van het aantal teluren zal het aantal soorten in de toekomst doen stijgen maar ook zeker de ervaring van de verschillende tellers. In 2002 werden vele dagmaxima en vroegste- en laatste waarneming records verbroken. Zo werden er in 2002 maar liefst 34 dagmaxima gebroken. Omdat hiervan er sowieso negen zijn van de nieuwe telpost soorten van dit jaar is er toch maar liefst van 45% (34/76) van de soorten het dagrecord verbeterd. De komende jaren zullen er, gezien de relatief jonge geschiedenis van de telpost, nog wel vele records sneuvelen

Vergelijking met de rest van Nederland

Onlangs (april 2003) werd voor het eerst op het Internet de jaar totalen van de in Nederland actieve telposten (in de herfst van 2002) beschikbaar gekomen zodat er, hoe onmogelijk en wetenschappelijk onverantwoord dan ook, vergeleken kan worden. In het totaal waren er 51 telposten actief die samen in 3640 uur 5.590.899 vogels telden. Zoals eerder gezegd telt onze telpost dus 1% (54.620) van het totale aantal trekvogels en dat in ongeveer 8.6% (312) van het totaal aantal uren. Je zou kunnen zeggen dat we in te veel tijd te weinig vogels zien maar omdat er langs de kust hogere aantallen vogels van veel meer soorten gezien worden, gaat die vergelijking niet op.

Over heel Nederland zijn er in de herfst van 2002 maar liefst 265 soorten geteld, op onze telpost 'maar' 85 (32%). Hierbij kan aangetekend worden dat de 265 soorten niet allemaal trekvogels betreffen, maar waarschijnlijk alles wat langs komt over de posten. Wel kunnen we concluderen dat de telpost goed bezet is geweest. Op maar 6 telposten in Nederland zijn vorig jaar meer uren geteld (hoewel de notatie en/of afronding van uren en kwartieren hier een echt goede vergelijking onmogelijk maakt).

Al met al een mooi jaar welke, zo dit overzicht nalezend, al weer hongerig maakt naar het volgende trekseizoen.

De volgende tellers hebben dit seizoen gezorgd dat geen enkele trekvogel aan de aandacht ontsnapte: Jan Verhoeven, Wil Verbossen, Jan van de Thillaart, Willem van de Velden, Bart van der Wielen, Leo en Thyssen Ballering, John van Maren, John Hermans, Henk vd Acker, Willy v Lanen, Jan willem Hermans, Ad v Wanrooy, Tiny vd Elsen, Marc Poulussen, Sandra vd Burgt, Jos Welte, Anton K, Ad Bekkers, Peter vd Braak, Will vd Crommert en zoon.

Referenties

- [1] LWVT/SOVON. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co Haarlem
- [2] D.A. Jonkers, kalender 2003, het Vogeljaar, Hedel, 2002
- [3] www.natuurbeleving.be
- [4] www.scolopaxrusticola.com/france/scolopaxfra_biol2.shtml#migrazione
- [5] overzicht totalen trektelposten NL herfst 2002

Leo Ballering, mei 2003

Tabel 6: Fenologie en dagmaxima over 2000, 2001 en 2002

	SOORT	datum vroegste waarneming	datum dagmax	dagmax	datum laatste waarneming
1	Aalscholver	11-aug-02	17-okt-02	300	30-nov-01
2	Barmsijs	30-sep-01	17-nov-01	2	17-nov-01
3	Blauwe Kiekendief	23-sep-00	25-okt-01	4	15-nov-02
4	Blauwe Reiger	03-aug-02	19-sep-00	12	30-nov-02
5	Boerenzwaluw	1-aug-01	18-sep-02	2105	19-okt-02
6	Bonte Strandloper	22-sep-01	22-sep-01	7	22-sep-01
7	Boomleeuwerik	02-aug-02	26-okt-01	29	10-nov-02
8	Boompieper	02-aug-02	23-aug-02	15	08-okt-02
9	Boomvalk	02-aug-02	11-aug-02	4	22-okt-00
10	Bosruiter	22-sep-01	22-sep-01	1	22-sep-01
11	Bruine Kiekendief	11-aug-01	11-aug-01	2	17-okt-01
12	Buizerd	02-aug-02	13-okt-01	29	23-nov-02
13	Duinpieper	08-sep-02	08-sep-02	2	08-sep-02
14	Europese Kanarie	10-nov-01	10-nov-01	1	10-nov-01
15	Gaai	29-sep-00	diverse	2	4-nov-01
16	Geelgors	4-aug-01	03-nov-01	76	30-nov-01
17	Gele Kwikstaart	02-aug-02	25-aug-01	84	26-okt-01
18	Gierzwaluw	02-aug-02	19-aug-01	107	15-sep-02
19	Goudplevier	02-aug-02	22-sep-02	69	29-nov-01
20	Goudvink	14-okt-01	14-okt-01	2	14-okt-01
21	Grauwe Gans	24-aug-02	23-nov-01	99	29-nov-01
22	Grauwe Gors	17-sep-01	diverse	1	17-sep-01
23	Grauwe Kiekendief	26-aug-01	26-aug-01	1	26-aug-01
24	Grasmus	04-aug-02	11-aug-02	3	08-sep-02
25	Graspieper	23-aug-02	13-okt-01	2175	30-nov-01
26	Groenling	1-aug-01	13-okt-01	7	30-nov-02
27	Groenpootruiter	04-aug-02	diverse	1	29-sep-01
28	Grote Bonte Specht	1-sep-01	31-aug-01	1	1-sep-01
29	Gr. Gele Kwikstaart	31-aug-02	28-sep-01	4	20-okt-01
30	Grote Lijster	31-aug-02	22-sep-02	33	11-nov-01
31	Grote Mantelmeeuw	02-aug-02	02-aug-02	2	14-aug-02
32	Havik	04-aug-02	diverse	4	29-nov-01
33	Heggenus	13-sep-02	17-okt-02	7	23-nov-01
34	Holenduif	1-aug-01	22-okt-00	102	30-nov-01
35	Houtduif	1-aug-01	24-nov-02	5087	30-nov-01
36	Houtsnip	17-sep-02	17-sep-02	1	17-sep-02
37	Huiszwaluw	02-aug-02	01-sep-01	155	04-okt-02
38	Kauw	04-aug-02	20-okt-01	87	30-nov-01
39	Keep	27-sep-02	13-okt-01	55	30-nov-01
40	Kievit	02-aug-02	06-okt-01	435	30-nov-01
41	kleine bonte specht	19-sep-00	19-sep-00	1	19-sep-00
42	Kleine Mantelmeeuw	04-aug-02	diverse	4	19-okt-02
43	Kleine Zwaan	02-nov-02	02-nov-02	15	24-nov-02
44	Kneu	1-aug-01	13-okt-01	194	30-nov-01
45	Knobbelzwaan	10-nov-01	10-nov-01	5	10-nov-01
46	Kokmeeuw	1-aug-01	06-okt-01	32	30-nov-01
47	Kolgans	02-nov-02	18-nov-01	250	24-nov-02
48	Koolmees	17-okt-02	diverse	2	03-nov-02
49	Koperwiek	22-sep-00	19-okt-02	460	5-nov-00
50	Kramsvogel	19-sep-02	03-nov-01	145	30-nov-02
51	Kruisbek	25-aug-01	19-okt-02	7	30-nov-02
52	Merel	22-sep-00	14-okt-00	4	25-nov-01

	Vervolg tabel 6	datum vroegste waarneming	datum dagmax	dagmax	datum laatste waarneming
53	Nijlgans	18-aug-02	02-nov-02	24	24-nov-02
54	Oeverpieper	28-okt-01	28-okt-01	1	28-okt-01
55	Oeverzwaluw	02-aug-02	02-aug-02	11	23-sep-00
56	Ooievaar	22-sep-01	22-sep-01	1	22-sep-01
57	Paap	18-aug-02	26-sep-01	11	17-okt-01
58	Pimpelmees	13-sep-02	22-sep-01	5	23-nov-01
59	Putter	15-sep-02	06-okt-01	14	30-nov-01
60	Rietgors	17-aug-02	14-okt-01	57	30-nov-01
61	Rietgans	6-okt-01	23-nov-01	34	24-nov-02
62	Ringmus	02-aug-02	14-okt-01	95	29-nov-01
63	Rode Wouw	13-okt-01	13-okt-01	1	13-okt-01
64	Roek	12-okt-01	02-nov-02	3	18-nov-01
65	Regenwulp	4-aug-01	4-aug-01	13	4-aug-01
66	Roodborst	15-nov-02	15-nov-02	1	15-nov-02
67	Roodborsttapuit	18-aug-02	19-sep-02	6	10-nov-02
68	Roodkeelpieper	1-sep-01	diverse	3	2-okt-00
69	Scholekster	02-aug-02	02-aug-02	2	26-aug-01
70	Sijs	22-sep-01	30-nov-02	24	30-nov-02
71	Slechtvalk	22-sep-02	diverse	1	29-okt-00
72	Slobeend	28-aug-01	28-aug-01	5	28-aug-01
73	Smelleken	23-sep-00	14-okt-01	2	23-nov-01
74	Smient	14-sep-02	14-sep-02	14	14-sep-02
75	Sperwer	02-aug-02	17-okt-01	8	24-nov-01
76	Spreeuw	02-aug-02	20-okt-02	8875	30-nov-02
77	Staartmees	23-sep-01	23-sep-01	12	23-sep-01
78	Stormmeeuw	11-aug-02	02-okt-02	12	30-nov-02
79	Strandleeuwerik	20-okt-02	20-okt-02	1	20-okt-02
80	Tapuit	19-aug-01	diverse	2	17-okt-01
81	Tjiftjaf	08-sep-02	28-sep-01	3	6-okt-00
82	Torenavalk	1-aug-01	30-sep-00	4	10-nov-01
83	Turkse Tortel	13-sep-02	13-sep-02	1	13-sep-02
84	Veldleeuwerik	02-aug-02	13-okt-01	1184	30-nov-01
85	Velduil	27-okt-01	27-okt-01	1	27-okt-01
86	Vink	1-aug-01	28-sep-02	2354	30-nov-01
87	Visarend	31-aug-02	diverse	1	21-sep-01
88	Watersnip	01-aug-02	28-sep-01	13	17-nov-01
89	Wespendief	02-aug-02	08-okt-02	5	20-okt-02
90	Wilde Eend	06-aug-02	diverse	9	18-nov-01
91	Wilde Zwaan	3-nov-01	03-nov-01	3	3-nov-01
92	Winterkoning	10-nov-01	18-nov-01	2	18-nov-01
93	Wintertaling	10-aug-02	10-aug-02	4	17-nov-01
94	Witgat	01-aug-02	17-aug-01	2	01-okt-02
95	Witte Kwikstaart	1-aug-01	28-sep-01	124	25-nov-01
96	Wulp	02-aug-02	21-sep-02	15	20-okt-02
97	Zanglijster	09-sep-01	15-okt-01	392	3-nov-01
98	Zilvermeeuw	02-aug-02	17-aug-02	17	25-nov-01
99	Zomertortel	1-aug-01	12-aug-01	9	18-sep-02
100	Zwarte Kraai	1-aug-01	05-aug-01	54	5-nov-00
101	Zwarte Roodstaart	20-okt-02	20-okt-02	1	20-okt-02
102	Zwarte Ooievaar	03-aug-02	03-aug-02	4	03-aug-02
103	Zwarte Specht	07-sep-02	diverse	1	02-nov-02
104	Zwarte Wouw	19-aug-01	19-aug-01	1	19-aug-01
105	Zwartkop	03-aug-02	diverse	1	28-sep-01

